

Zijn drugcontroles op school zinvol?

Alcohol en ander drugs hebben een directe invloed op het functioneren (sociaal, emotioneel, cognitief, fysiek...) van de leerling op school en houden risico's in voor de gezondheid, het welzijn en de veiligheid van de leerling én de schoolomgeving. Als antwoord op het omgaan met deze uitdagingen, doen sommige scholen een beroep op politiecontroles met drughonden. Een antwoord dat op zich echter ook weer heel wat vragen en bedenkingen oproept.

Enkele kanttekeningen

- In tegenstelling tot de idee die de media ons soms geeft, leveren dergelijke politiecontroles geen grote cijfers op. In 2012 werden in België 157 politiecontroles met drughonden op scholen uitgevoerd. De vangst was eerder beperkt: 293 gram marihuana, 66 gram hasj, 2 gram amfetamines en 2 gram xtc.
- Drugcontroles zijn een momentopname met een foutenmarge. Ze bieden geen waterdichte zekerheid. Integendeel, zij kunnen zowel vals positieve en vals negatieve resultaten opleveren. De drughond geeft louter aan dat de betrokkene (kledij, bezittingen, ...) op dat bepaalde moment naar drugs ruikt. Niet of de jongere gebruikt en zeker niet wanneer, waar en hoe vaak.
 - Het is helemaal niet zeker dat een 'betrapte' jongere daadwerkelijk drugs gebruikt. De aanwezigheid over de middag of de avond voordien in een ruimte (café, fuif, ...) waar drugs gebruikt werden kan volstaan om de geur in de kleren te hebben.
 - (Regelmatische) gebruikers worden evenmin met zekerheid 'herkend'. Wanneer de jongere net propere kleren aan heeft of net enkele dagen niet gebruikt heeft, kan de controle negatief zijn. De controle is slechts een momentopname.
 - Negatieve controleresultaten gaan het bestaande vermoeden van druggebruik door bepaalde leerlingen niet wegnemen. Het vermoeden en wantrouwen blijft aanwezig en daarbij ook de handelingonzekerheid van de leerkrachten / directie.
 - Het feit dat ze als 'druggebruiker' uit de groep gepikt worden, kan op jongeren een heel verschillende invloed hebben. De ene zal zich profileren onder dit imago, de ander voelt zich geïsoleerd en voelt dit aan als een negatief stigma. Bovendien kan deze stigmatisering volledig ten onrechte zijn.
- Om zeker te weten of de jongere - op wie de drughond reageert maar bij wie geen drugs gevonden zijn - drugs gebruikt, moet de jongere onderworpen worden aan een urinetest. Maar, een urinetest blijft een vrijwillige handeling. De politie kan de jongere niet verplichten tot afgifte van een urinestaal noch van een bloedstaal. Dit kan enkel in het verkeer.
- De politie kan de jongere (die instemt met de urinetest en die positief test) niet verplichten om in begeleiding te gaan, zij kan dit slechts aanraden. De politie zal de ouders verwittigen en steeds een PV opstellen dat overgemaakt wordt aan het parket. Het parket kan - onder andere - beslissen tot strafbemiddeling, die geconcretiseerd kan worden in therapeutische begeleiding.
- De politie kan om juridische redenen (recht op privacy van de jongere) het resultaat van de urinetest niet meedelen aan de school. Dus de school heeft geen uitsluitel over al dan niet gebruik door de leerling en kan, louter o.b.v. de drughondencontrole, het vermoeden van gebruik niet bevestigen noch de leerling motiveren tot begeleiding.
- Drugcontroles ondermijnen de open dialoog en het vertrouwen tussen school en leerling, die toch noodzakelijke voorwaarden vormen voor een goede schoolgebonden leerlingbegeleiding.

Een goed uitgewerkt alcohol- en drugbeleid is essentieel

Het meest effectieve instrument van een school in het omgaan met alcohol en andere drugs, is een goed uitgewerkt drugbeleid. Zowel op grenzenstellend en preventief vlak, als op vlak van begeleiden heeft een beleid duidelijke meerwaarde.

- Bij (vermoeden van) druggebruik is het effectiever om zich niet blind te staren op een 'zoektocht naar bewijzen', maar onmiddellijk de signalen die het vermoeden doen rijzen (bijvoorbeeld signalen van onder invloed zijn, spijbelen, ...) te benoemen, de communicatie met de betrokken leerling en zijn ouders aan te gaan, afspraken met hen te maken over dit gedrag en de naleving van deze afspraken continu op te volgen met de hele schoolstaf. De school kan ordemaatregelen nemen of gedragsregels vastleggen in een contract wanneer het gedrag van een leerling een gevaar vormt voor het goede lesverloop of voor de werking van de school.
- Eenzelfde aanpak geldt voor het doen naleven van de schoolregels. De meest effectieve manier is het strikte opvolgen van de leerlingen door de hele schoolstaf, hierbij duidelijk en consequent ondersteund door de directie. Dit vereist dat elke leerkracht of ander schoolpersoneel goed op de hoogte is van de regels, procedures en sancties rond genotsmiddelen.
- Bij bepaalde, acute probleemsituaties (bijvoorbeeld vaststellen van dealen op school) kan het aangewezen zijn om samen te werken met politiediensten. Hierbij is het essentieel duidelijke procedures op te stellen als school over de communicatie hierover naar het school personeel, naar de ouders en naar de leerlingen. Informeer schoolpersoneel en ouders over de concrete doelstelling van de positionele interventie, over de rechten van de jongere, door wie en op welk moment de ouders zullen worden betrokken, over de mogelijke gevolgen (tuchtsancties) voor de betrokken leerlingen,

Colofon

Redactie: Ilse Bernaert, stafmedewerker VAD

Lay-out: Greet Van Holsbeeck, VAD

V.U.: F. Matthys, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel

© 2013

VAD, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw
Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel
T 02 423 03 33 | F 02 423 03 34 | vad@vad.be | www.vad.be

